

Yaşadığı İlin Göreceli Konumu

Göreceli konum, bir ilin **çevresindeki unsurlara göre** anlatılan konumudur. Mutlak konumla farkını öğren, kendi ilini 4 adımda anlat.

1 Göreceli Konum Nedir?

- Çevredeki unsurlara göre anlatılan konumdur.
- Mutlak konum enlem-boylamla gösterilir, değişmez.
- Göreceli konum zamanla değişebilir.
- Günlük hayatta yol tarifinde kullanılır.

2 Göreceli Konumun Unsurları

- Komşu iller ve varsa sınır komşusu ülke.
- Deniz, göl ve akarsu gibi su kaynakları.
- Dağ, ova gibi yer şekilleri.
- Yol, köprü, liman, havalimanı.

3 Harita Seçimi

- İl sınırı ve komşu iller siyasi haritada.
- Deniz, göl, dağ fiziki haritada aranır.
- Atlas, küre ve dijital uygulamalar da yardımcıdır.

4 Benim İlim Kartı: 4 Adım

- Bul: Siyasi haritada ilini bul.
- Çevresine bak: Komşu illeri say.
- Doğaya bak: Deniz, dağ, akarsuyu yaz.
- Cümle kur: "İlim ... Bölgesi'nde ... bir ildir."

5 Değişir mi, Değişmez mi?

- Mutlak konum hiçbir zaman değişmez.
- Deniz ve dağ uzun süre yerinde kalır.
- Yeni köprü, yol, liman göreceli konumu değiştirir.

Mutlak Konum ile Göreceli Konum Farkı

Özellik	Mutlak konum	Göreceli konum
Nasıl anlatılır	Enlem ve boylamla	Komşu il, deniz, dağ, yolla
Değişir mi	Değişmez	Köprü, yol yapılıncaya değişebilir
Günlük kullanım	Nadiren kullanılır	Yol tarifinde sürekli kullanılır
5. sınıfta	Yalnızca ayırt edilir	Ana konu (SB.5.2.1)

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Yaşadığı İlin Göreceli Konumu: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 SENARYO 1: MİSAFİRE YOL TARİFİ

Misafir "Okulun nerede?" diye soruyor: (a) caddeye göre tarif, (b) enlem-boylama göre tarif.

- 1 (a) çevredeki yerlere göre anlatır, göreceli konumdur.
- 2 (b) misafirin işine yaramaz.
- 3 Günlük hayatta göreceli konum kullanılır.

Cevap: (a) cevabı misafirin işine yarar.

ÖRNEK 2 SENARYO 2: BEN HANGİ İLİM?

Yunanistan ve Bulgaristan'a sınırı olan, kuzeybatıdaki il hangisidir?

- 1 Sınır komşusu ülke ipucuna bak.
- 2 İki ülkeye birden sınırı olan il aranır.
- 3 Bu il Edirne'dir.

Cevap: Edirne.

ÖRNEK 3 SENARYO 3: YENİ KÖPRÜ

Yeni köprüyle ulaşım kısalıyor. Mutlak mı göreceli mi değişti?

- 1 Enlem ve boylam, yani mutlak konum değişmedi.
- 2 Çevreyle ulaşım bağlantısı değişti.
- 3 Bu yüzden göreceli konum değişti.

Cevap: Göreceli konum değişti, mutlak konum değişmedi.

ÖRNEK 4 SENARYO 4: KIYI İLİ Mİ İÇ İL Mİ?

Biri kıyı ili, biri iç il seçiyor. Örnek birer il yaz.

- 1 Kıyı ili için fiziki haritada deniz kıyısına bak.
- 2 Antalya denize kıyısı olan bir ildir.
- 3 Ankara denize kıyısı olmayan bir ildir.

Cevap: Antalya kıyı ili, Ankara iç ildir.

ÖRNEK 5 SENARYO 5: YÖN KONTROLÜ

"İstanbul, Kocaeli'nin doğusundadır." cümlesi doğru mu?

- 1 Haritada kuzey yukarıdaysa sağ taraf doğudur.
- 2 İstanbul, Kocaeli'nin solunda, yani batısındadır.
- 3 Cümle bu yüzden yanlıştır.

Cevap: Yanlış; İstanbul, Kocaeli'nin batısındadır.

MİNİ TEST

Yaşadığı İlin Göreceli Konumu: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. "Okulumuz, parkın karşısındadır." cümlesi hangi konumu anlatır?

- A) Mutlak konum B) Göreceli konum
C) Enlem değeri D) Boylam değeri

3. Edirne'nin sınır komşusu olan iki ülke hangisidir?

- A) Yunanistan ve Bulgaristan B) Suriye ve Irak
C) Gürcistan ve İran D) Azerbaycan ve Ermenistan

5. "İstanbul, Kocaeli'nin doğusundadır." cümlesi için ne söylenebilir?

- A) Doğru, çünkü İstanbul doğuda kalır
B) Yanlış, İstanbul Kocaeli'nin batısındadır
C) Doğru, çünkü ikisi de aynı bölgededir
D) Yanlış, çünkü ikisi komşu değildir

7. Antalya'nın göreceli konumu için hangi cümle doğrudur?

- A) Antalya'nın denize kıyısı yoktur
B) Antalya İç Anadolu'dadır
C) Antalya'nın dağı yoktur
D) Antalya, Akdeniz kıyısındadır

9. Bir ilin göreceli konumunu anlatırken hangi unsur kullanılmaz?

- A) Komşu iller B) Deniz ve dağlar
C) Yollar ve köprüler D) İlin nüfus sayısı

2. Aşağıdakilerden hangisi göreceli konumu değiştirebilir?

- A) İlin enlem değeri B) İlin boylam değeri
C) Yeni yapılan bir köprü D) İlin adı

4. Bir ilin çevresindeki dağları görmek için hangi harita kullanılır?

- A) Siyasi harita B) Nüfus haritası
C) Fiziki harita D) Trafik haritası

6. Mutlak konum nasıl gösterilir?

- A) Enlem ve boylamla B) Komşu illerle
C) Yol ve köprülerle D) Yer şekilleriyle

8. Ankara'nın göreceli konumu için hangisi söylenebilir?

- A) Ankara denize kıyısı olan bir ildir
B) Ankara'nın sınır komşusu ülke vardır
C) Ankara İç Anadolu Bölgesi'nde, denize kıyısı olmayan bir ildir
D) Ankara Akdeniz kıyısındadır

10. "Benim İlim Kartı" adımlarının doğru sırası hangisidir?

- A) Cümle kur, bul, çevresine bak, doğaya bak
B) Bul, çevresine bak, doğaya bak, cümle kur
C) Doğaya bak, bul, cümle kur, çevresine bak
D) Çevresine bak, cümle kur, bul, doğaya bak

Cevap anahtarı

1. B · Cümle, okulu çevresindeki parka göre anlattığı için göreceli konumu gösterir.

3. A · Edirne, Yunanistan ve Bulgaristan'a sınırı olan bir ilimizdir.

5. B · İstanbul, Kocaeli'nin batısında yer alır.

7. D · Antalya, Akdeniz kıyısında yer alan, çevresinde dağlar bulunan bir ildir.

9. D · Göreceli konum; komşu il, su kaynağı, yer şekli ve ulaşım ile anlatılır, nüfus sayısı ile değil.

2. C · Yeni köprü, ilin çevresiyle ulaşım bağlantısını değiştirerek göreceli konumunu değiştirebilir.

4. C · Dağ, ova gibi yer şekilleri fiziki haritada gösterilir.

6. A · Mutlak konum, bir yerin enlem ve boylam değerleriyle gösterilen, değişmeyen konumdur.

8. C · Ankara, İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır ve denize kıyısı yoktur.

10. B · Doğru sıra önce ili bulmak, sonra çevresine ve doğaya bakmak, son olarak cümle kurmaktır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/5-sinif-sosyal-bilgiler-yasadigi-ilin-goreceli-konumu-konu-anlatimi